

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за придобиване на научната степен „Доктор на науките”
Автор на становището: проф. д-р Бончо Вълков Господинов (Софийски университет
„Св. Климент Охридски”, Факултет по педагогика)

Научна област: Педагогически науки

Професионално направление: Педагогика

Научна специалност: Теория на възпитанието и дидактика (Професионална педагогика)

Университет: СУ „Св. Климент Охридски“

Факултет: Департамент за информация и усъвършенстване на учители

Катедра: Природо-математическо и професионално образование

Заглавие на дисертацията: Комплексно осигуряване качеството на образователната услуга в професионалните гимназии

Име на дисертанта: Славка Вълчева Ненова

1. Данни за дисертанта

Славка Ненова завършва висше образование по специалност „Застрахователно дело“ през 1976 г. във Висшия Финансово-стопански институт „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов. През 1999 г. придобива ОНС „доктор“ след успешна защита на дисертационен труд на тема „Дидактико-интерактивен модел за икономическо мислене и поведение (в специализираните средни училища – икономически техникуми, банкови и търговски гимназии)“, а през 2003 г. и ОКС „Магистър“ по трудова и организационна психология.

От 2011 г. досега Славка Ненова е доцент по методика на обучението по икономически дисциплини в ДИУУ към Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

2. Данни за докторантурата.

Процедурата по депозиране, предварително обсъждане и гласуване на решение за публична защита на депозирания от Славка Ненова дисертационен труд е изцяло в съответствие със Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийския университет.

Дисертационният труд е депозиран в катедра „Дидактика“ на Факултета по педагогика. На заседание на Катедрения съвет на 17.04.2018 е гласувано предложение към Факултетния съвет за откриване на процедура за предварително обсъждане. На заседанието си от 24.04.2018 г. Факултетния съвет гласува с пълно мнозинство за откриване на процедурата. Обсъждането е проведено на заседание на Катедрения съвет от 15.05.2018 г., в резултат на което е направено формално предложение към ФС за

откриване на процедура за публична защита да дисертационния труд на Славка Ненова, а на заседанието си от 29.05.2018 г. ФС гласува с пълно мнозинство откриването на процедурата.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Депозираният за защита дисертационен труд е с общ обем от 300 страници и съдържа въведение, пет глави, заключение, приложение и библиография от 191 източника (162 научни публикации – 150 на кирилица и 12 на латиница; 12 нормативни акта; 17 Интернет сайта). В увода се обосновава значимостта и актуалността на изследвания проблем и се представя концептуалната рамка на дисертационното изследване – обект, предмет, обхват, цел и подцели, задачи, теза и работни хипотези, методика, ограничения.

Дисертационното изследване е посветено на изключително актуален за нашата страна проблем – осигуряване на качеството на образователната услуга в професионалните гимназии. На представянето, анализа и обосновката на тази актуалност Славка Ненова отделя специална глава, като изрично подчертава, че водеща в анализа е „...връзката: социално-икономическа среда (глобална и национална) – образователна система – професионално образование – професионални гимназии като сърцевина в „сътворяването“ на образователната услуга.“ (с. 24), и че определящ акцент е „неустойчивостта на образователното пространство, формирало се под натиска на глобалните социално-икономически промени, на продължителния и мъчителен български социално-икономически преход, на неефективните образователни реформи и невъзможността в такава среда образователните институции да отговорят на високите изисквания за реализиране на устойчиво качествено образование.“ (Пак там).

Изследването като цяло се отличава със своята мащабност, задълбоченост и подчертан стремеж на автора да анализира и изясни същината, и като следствие от това да предложи собствено обосновано решение на заявения изследователски проблем на няколко равнища – представяне и аргументиране на парадигмалните основания за осигуряване на качество в образованието; изясняване на същината, спецификата и детерминантите на образователната услуга; изясняване на същността и спецификата на качеството и в частност на качеството на образователната услуга; представяне и анализиране на подходите, методите и инструментите за осигуряване на качеството на образователната услуга в професионалните гимназии; и накрая – сърцевината на изследването: конструиране, обосноваване на концептуален комплексен модел за

осигуряване качество на образователната услуга в професионалните гимназии и емпирично проучване на неговата приложимост.

Спецификата и равнището на проученост на проблема като цяло предпоставят теоретико-емпиричния характер на изследването, с осъществяването на което авторът на дисертацията се е справил на завидно високо равнище. Специално отбелязване заслужават плодотворните усилия на Славка Ненова да проследи генезиса и развитието в разбирането на същността на базови понятия като образователна услуга, компетенции, компетентност, качество, ефективност, ефикасност и др. Това ѝ позволява да дефинира ясно и еднозначно всяко от тези понятия, да изследва и изясни връзките между тях и върху тази основа да конструира и обоснове своя авторски концептуален комплексен модел за осигуряване качество на образователната услуга в професионалните гимназии.

Всичко споменато дотук е една добра основа за планиране и осъществяване на емпиричната част на изследването. Тук трябва да се спомене изключително уместния и осъществен на високо равнище анализ на вторични данни. Той дава възможност на Славка Ненова не само да повтори основния извод от анализирания изследвания, а именно, че проблемите в сферата на средното образование като цяло са дълбочинни и многообразни, но и да аргументира тезата си, че проблемите в общото образование неизбежно повлияват върху качеството на образователната услуга в професионалните гимназии.

Проведеното авторово емпирично изследване е осъществено в рамките на адекватна като обем и структура извадка – 250 учители и директори от 10 професионални гимназии от различни професионални направления и различни населени места. Заслужава упоменаване успешното интегриране в използвания изследователски инструмент на предимствата на два характерни за педагогическите изследвания метода – експертно оценяване и анкетиране. Това позволява на автора да събере адекватни обективни, надеждни и валидни данни, които са прецизно анализирани – както статистически, така и теоретично. Резултатите от изследването потвърждават убедително формулираната от автора хипотеза и произтичащите от нея работни хипотези.

Авторефератът представя пълно и адекватно представения за рецензиране дисертационен труд.

4. Научни приноси

Като изцяло приемам формулираните от Славка Ненова научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд, бих извел на преден план следните:

1. Осъществен е задълбочен теоретичен анализ на същността, детерминантите и параметрите на качеството на образователната услуга като фундамент на процеса на неговото осигуряване в динамична среда на промени в дългосрочен аспект.
2. Прецизно теоретично обосноваване на приложението на различни подходи за осигуряване качество на образователната услуга в професионалните гимназии с подчертан акцент върху компетентностния подход.

и най-значимия според мен принос

3. Конструиран и обоснован е концептуален комплексен модел за осигуряване качество на образователната услуга в професионалните гимназии и е проучена емпирично на неговата приложимост.

5. Публикации по темата на изследването

Дисертантът има 7 публикации по темата на изследването.

6. Заключение

Представеният за обсъждане и защита дисертационен труд притежава безспорни достойнства. Той е добре структуриран, изложението е последователно и логически непротиворечиво и демонстрира подчертания интерес и ангажираност на дисертанта към изследваната проблематика. Представените дотук обстоятелства ми дават основания да декларирам, че дисертационният труд притежава всички необходими качества на такъв тип научна разработка, и предлагам да бъде присъдена на Славка Вълчева Ненова научната и степен „Доктор на науките” по научната специалност “Теория на възпитанието и дидактика (Професионална педагогика).

Дата: 13.08.2018г.

Автор на становището:

(проф. д-р Бончо Вълков Господинов)